

MAGYAR LAP

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

X. évfolyam, 221 (2783) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Egy hétig tart Moszkvában az Európa-ellenes demokratá-bolseviki értekezlet

Churchill alsóházi beszédében amerikai ígéretekkel és a Szovjetunió „támogatásával” bátorította az angol népet

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Churchill kedden az alsóházban kijelentette, hogy Anglia és Amerika kiküldöttjei a moszkvai megbeszéléseken világos és tökéletes tudomást szereztek arról, hogy mostantól kezdve Anglia mennyi segítséget juttathat a Szovjetunióknak. Churchill megjegyezte még, hogy az angol népnek a legkomolyabb természetű áldozatot kell hoznia, hogy a Szovjet mint hadviselő hatalom továbbra is fennmaradjon.

Kijelentette, rövidesen nyilvánosságra hozzák az új és lojális szövetséget, melyet Anglia és a Szovjetunió Iránnal köt és amelyben Irán Anglia oldalán fog fellépni a háború további menetében.

Miután óvta az angol népet attól, hogy a tél folyamán a német nyomás enyhülését várja, megjegyezte hogy

még az eddigiéknél hevesebb harcokra lehet felkészülni. (MTI)

CHURCHILL MÁR SZEMMEL LÁTHATÓ TÁVOLSÁGBAN LÁTJA AMERIKAI SEGÍTSÉGÉT

Amszterdamból jelentik: (NTI) Mint az angol hírszolgálat Churchill keddi beszédéről még kiegészítésként jelentí, Churchill legutóbb mondott beszédéhez hasonlóan, az angol védelmi intézkedések sikerének tekintette azt, hogy az utóbbi három hónap alatt csökkent az angol és az angol szolgálatban álló hajók elsüllyesztésének mértéke. Ebben a beszédben a miniszterelnök kilátásba helyezte hallgatóinak az Egyesült Államok segítségét. Ez a segítség — mint mondták — már szemmel látható távolságban van, de sajnálatos lenne, ha bárki is ezek felett a „sikerek” felett idő előtt örvendeznék.

Anglia „vérző szívvel” tagadja meg a segítséget Stalintól

Hangoztatta Churchill a továbbiakban, hogy a jövő tekintetében nem mondhat semmi rózsásat, inkább várható, hogy az ellenség a háborút a jövőben több tengeralattjáróval folytatja mint eddig és az akciót a német légiőrokkozott mértékben támogatni fogja. Bátorító megjegyzésként utalt arra, hogy Anglia támogatást kap a Szovjetuniótól. Ugyancsak bátorításként mondotta az Egyesült Államok eltökéltségét is. A Távolveletről hangoztatta, hogy Kína (Csungking) Anglia mellett van.

Churchill elismerte, hogy az ellenség kezében tartja a kezdeményezést és Angliának nincs hatalmában elvenni ezt az ellenségtől.

Kedvezőtlennek látják Londonban a szovjet hadsereg helyzetét

Amszterdamból jelentik: (NTI) Hastings őrnagy a londoni rádió keddi esti előadásában, a többi között a következőket mondotta:

A szovjet hadsereg helyzete a déli arcvonalon kedvezőtlen. A németek nyomása erős. A Szovjet tart ugyan néhány pontot a Dnyeper partján az állások azonban bizonytalanok. Ugyancsak nagy a veszedelem a Szovjet déli

Kitért még arra a segítségére, amelyet Anglia és az Egyesült Államok a Szovjetunióknak küldenek. Nagyon is lehetségesnek mondotta hogy inkább a szállítási lehetőségek, mint a mi jóindulatunk és támogatási készségünk szab határt ebben a kérdésben.

Bár Angliának legnagyobb érdeke, hogy a Szovjetuniót amennyire lehet támogassa, azonban egyidejűen saját védelmezendő érdekei is vannak. A jelen helyzet sok tekintetben hasonlatos a múlt évihez, amikor Anglia vérző szívvel volt kénytelen megtagadni, hogy még fennmaradó vadász egységeit Franciaország segítségére küldje. (MTI)

legnagyobb iparvidéke körül. Mi, angolok, minden tőlünk telhető segítséget megadunk ugyan a Szovjetunióknak, ezzel azonban nem lehet kiküszöbölni a földrajzi akadályokat. (MTI)

VOROSILOV IS RÉSZTVEZ A MOSZKVAI TANÁCSKOZÁSON

Bernből jelentik: (Bud. Tud.) Moszkvai jelentés szerint Vorosilov hét-

főn délben Moszkvába érkezett, hogy a háromhatalmi értekezleten résztvegyen. Az elsőnap ülésről jelentik, hogy Molotov megnyitó beszédében különösen meleg hangon üdvözölte a két angolszász küldöttség vezetőit Lord Beaverbroockot és Harrymant. Beaverbroock kijelentette, hogy Nagybritannia és a Szovjet közös harcban szövetkezett. Harryman kijelentette, hogy missziójának teljesi-

Amíg Moszkvában Európa ellen áskálódnak...

Franco tábornok megválasztásának évfordulóját ünnepli

Berlinből jelentik NTI.: A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz hosszabb cikkben emlékezik meg Franco tábornok államfővé történt megválasztásának évfordulójáról. Jelentős határátkelő volt ez az új Európa történelmében. Akkor Madridban és Barcelonában marxista köztársaság állott fenn, amelytől Németország és Olaszország kivül egyetlen európai nagyhatalom sem tagadta meg az elismerést.

Moszkva Spanyolországon keresztül akarta felhasználni, hogy áltaiuk a tengelyhatalmak erejét minél nagyobb mértékben gyengítse. Ezzel szemben sikerült Franconak új ország alapjait lerakni a romok fölött. Az új Spanyolország helyzete az Európában immár uralkodó nacionalista szellemben alakult ki. Hogy ez a szellem mennyire erős, azt legjobban bizonyítja a spanyol kék hadosztály harca a bolsevizmus ellen. A kék hadosztály életre keltve a Kondor Légióval kötött fegyverbarátságot, folytatja a harcot melyek Spanyolországban harcoltak a bolsevizmus ellen. (MTI)

Madridból jelentik: (Stefani) Szerdán ünnepli fényes külsőségek között Spanyolország 5-ik évfordulóját Franco államfővé történt megválasztásának. A spanyol lapok első oldalán közlik Franco fényképét és vezércikkben méltatják a nap jelentőségét. (MTI)

PORTUGALIÁBAN A KOMMUNIZMUS ELLEN MONDANAK BESZÉDET...

Lisszabomból jelentik (NTI.): Domingos Masageras ismert portugál író a rádióban beszédet mondott a kommunizmus ellen. A bolsevista veszély nem szűnt meg azzai, hogy a Szov-

tésére egyes Roosevelttől kapott megbízást, ami történelmi jelentőségű tény, mert az Egyesült Államok gyakorlati szempontból nem vesznek részt a háboruban. Londoni jelentés szerint angol körökben arra számítanak, hogy a moszkvai konferencia egy hétig tart és tárgya középpontjában a repülőgépek szállítása és a harcokszállítások emelése áll.

SULYOSNAK TALÁLTAK A SZOVJET HELYZETÉT AZ AMERIKAI KÜLDÖTTÉK

Rómából jelentik: (MTI) A Lavore Fascista newyorki jelentése szerint a Moszkvában tárgyaló amerikai küldöttség tagjai súlyosnak találták a Szovjetunió helyzetét. Legsürgősebben szükség van lőszer, fegyver és élelmiszer szállításokra. Az élelmiszerhiány egyre nagyobb méreteket ölt, különösen Ukrajna elvesztése és a Krim Fél-sziget elzárása következtében.

jetunió háboruban áll. Portugáliának meg kell őrizni hajthatatlanságát a bolsevizmussal szemben. (MTI)

MADRIDBAN VOLT MARXISTA VEZETŐKET ÍTÉLNEK EL...

Madridból jelentik (NTI.): A spanyol köztársaság és kommunizmus lelküzdésére alakult külön törvényszék, a marxista spanyol köztársaság hét vezető emberét, 30 esztendei fegyházra és örökös jogvesztésre ítélte távollétében. Az elítéltek között van Negrin is. (MTI)

A NÉMET REPÜLŐK IS „RÉSZT-VESSZNEK” A PINCEKONGRESSZUSON...

Moszkvai jelentés szerint a mára virradó éjszaka a német repülő 3 ízben is megtámadták Moszkvát. Céljuk nyilván az volt, hogy a hármast értekezletet zavarják.

FRANCIAORSZÁGBAN ÚJ SZELLEMI TISZTVISELŐTÖRVÉNYT HOZNAK...

Vichyből jelentik (NTI.): Az új törvényhozás keretében kedden törvényt hoztak nyilvánosságra a tisztviselők helyzetéről. A törvény a demokratá és liberális rendszertől teljesen eltérő alapon épül fel. Legjellegzetesebb vonása az állam tekintélyének erősítése és a tisztviselők fokozott felelőssége. (MTI)

MIG JOBBAN MEGERŐSITIK AZ AZORI-SZIGETEKET...

Genéből jelentik (NTI.): Lisszaboni jelentés szerint a zöldfoki szigetek megerősítésére október 5-én újabb nagyobb szállítmányt indítanak útbá. Ezt a tényt jóváértésként portugál

körökben összefüggésbe hozzák a néhány nappal ezelőtt történt fretowni angol megerősítésekkel. (MTI.)

DARLAN A MEGSZALOTT ÖVEZETBE UTAZOTT...

Párizsból jelentik: Lapjelentések szerint Darlan tengernagy a megszállott övezetbe utazott, a Chartresban és La Mansban teendő szemle megtartására.

Laval tegnap este Párizsból birtokára utazott és mindaddig ott tartózkodik, amíg a merénylet alkalmával szenvedett sebe begyógyul. (MTI.)

...ÉS A BOLGÁR RENDŐRSÉG FOLYTATJA TISZTOGATÓ MUNKÁJÁT

Szófiából jelentik (Stefani): Valamennyi bolgár város rendőrsége folytatta tisztogató munkáját és számos kutatást hajtott végre kommunisták után. Ötszáznál több embert tartóztattak le. (MTI.)

A szófiai törvényszék elrendelte 5 eszidó vagyonának elkobzását, mert nem tettek eleget kötelezettségüknek, az államvédelmi törvény rendelkezései szerinti vagyon bejelentésnek.

ROOSEVELT HULL KÜLÜGYMINISZTERREL TANACSKOZOTT

Newyorkból jelentik (NTI): Roosevelt tegnap kétórás megbeszélést folytatott Hull külügyminiszterrel. A megbeszélés után a külügyminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy a megbeszélés során az egész nemzetközi helyzetet megvitatták. Arról nem nyilatkozott, hogy a megbeszélés során foglalkoztak-e a semlegeségi törvény megváltoztatásával és a japán-amerikai viszony kérdésével. (MTI.)

Tokióból jelentik (Stefani): A japán sajtó hangsúlyozza, hogy Anglia és Amerika újabb japánellenes hadjáratba kezdett a taiföld kérdésében. A Nisi Nisi szerint Taiföldet japánellenes alakulatba ügyeknek bevonni. (MTI.)

Newyorkból jelentik (NTI): A New York World Telegram munkatársa az Egyesült Államok repülőgépgyártásáról írott cikk sorozatában megállapítja, hogy 18 hónapos lázas fegyverkezés után kevesebb korszerű gépet gyártanak, mint amennyire egyetlen héten szükség van a háboruban és ezekből a korszerű gépekből csak igen keveset küldenek Angliába. Az amerikai gépek közül csak a bombázók érik el az európai mértékű minőség tekintetében, vadászgépek tekintetében mind minőség, mind mennyiség dolgában mélyen alatta áll az amerikai gyártás ellenfelei teljesítményének. (MTI.)

Newyorkból jelentik (NTI): Az Associated Press jelentése szerint a tízezer munkással dolgozó detroiti Chrysler Dodge gépkocsigyár központját részleges sztrájk következtében lezárták. (MTI.)

Frenczel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Olcsó ablaküvegezés

Képkeretezés

Nagyvárad, Szt. János utca 48.

Telefon: 19-13

Elfogadta a város közgyűlése az új költségvetés javaslatát

Lukács Ödön óvatosságra intette a város vezetőségét a költségvetések összeállításában

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága kedden délután dr. Hlatky Endre főispán elnöke alatt tartotta meg rendes félévi nagygyűlését a városháza gyönyörűen átalakított dísztermében. A bizottsági tagok majdnem teljes számban megjelentek s közöttük volt Lukács Ödön dr. nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos, a Magyar Városok Országos Szövetségének ügyvezető alelnöke is, aki tudvaleg a román megszállás előtt Nagyvárad város főjegyzője volt.

A nagygyűlés megnyitása után Hlatky Endre főispán bejelentést tett azokról, akiknek bizottsági tagsága eltávozás vagy más ok miatt megszűnt és közölte az új bizottsági tagok neveit.

Ezután dr. Soós István polgármester

mondotta el bevezető beszédét. Hálát adott az Egek Urának, hogy Nagyvárad városa immár több mint egy esztendeje élvezheti szabadságát, hódolatát fejezte ki Kormányzó Urunk iránt, akinek bölcs országlása alatt a visszatérés megtörténhetett.

Azután indítványozta, hogy a törvényhatósági bizottság küldjön üdvözlő táiratokat a felszabadult Délvidék törvényhatósági jogú városainak. Beszéde további részében honvédeinknek az orosz bolsevizmus ellen folyó dicsőséges harcáról szolt.

A polgármester beszéde után Borbély Dezső főjegyző és dr. Gyapay László alpolgármester terjesztették elő a tárgysorozat különböző pontjait, amelyek részletes ismertetésétől, miután ezek megjelentek a hivatalos lapban, eltekintettek.

Lukács Ödön a költségvetési vita első szónoka

A költségvetés általános vitája során először dr. Lukács Ödön szólalt fel.

— Részleteiben nem foglalkozhatom a költségvetéssel — mondotta, — de megkísérlem azt országos távlatokba helyezni, ami tanulságos lehet a helyi viszonyok elbírálására. A magyar városok, beleértve a fővárost is, 1941-ben 344 millió pengőt irányoztak elő költségvetéseikben, 28 millió pengővel többet mint az előző esztendőben. Ebből a 28 millió pengőből 16 millió esik a fővárosra és 12 millió a vidéki városokra. Ezt az emelkedést az általános drágulás, valamint a személyi és dologi kiadások növekedése mellett főként az idezi elő, hogy az állam sok teendőjét hárítja át a városokra.

Ezután ismertette, hogy a magyarországi városok pótladója a 40 és 120 százalék szélső határai között mozog

és ehhez képest a Nagyváradon megállapított 75 százalékos pótladó egyáltalában nem látszik túlzottnak.

Végül megállapította dr. Lukács Ödön, hogy Nagyvárad most összeállított költségvetése túlságosan optimisztikusnak mondható, mert ha a város nem kapja meg azt a 150 ezer pengős álamsegélyt, ami a bevételi előirányzatokban szerepel, akkor óvhatatlanul be kell következnie a pótladó felemelésének a 75 százalékon felül.

Soós István polgármester válaszában kifejtette, hogy egy várost bizonyos mértékű optimista elgondolások nélkül vezetni nem lehet. Mindenesetre kérte Lukács Ödönt, hogy összehasonlításra használja fel, különösen pedig a Magyar Városok Országos Szövetsége révén támogassa városunkat. Ezt Lukács Ödön készséggel meg is ígérte.

8 ezer pengőre emelték fel a református polgári iskolák támogatását

Ezután Sulyok István református püspök szólalt fel a református iskolák fokozottabb megsegítése érdekében.

— A közoktatásügyi minisztérium — mondotta — a református egyház kezébe tette le a leánygimnáziumot s az egyház hivatásának tudatában, elégtétellel vállalta ezt a feladatot, noha annak teljesítéséhez nincs meg a kellő anyagi ereje. Az iskola, különösen a megindulás idejében, nagy költségeket igényel, annál is inkább, mert a minisztérium a felszerelés s egyéb kellek tekintetében — mint ez természetesen is — sulyos követeléseket támaszt. Azért a református egyház nem érezheti elegendőnek azt az 5000 pengőt, amit a város vezetősége a református polgári iskola és a leánygimnázium támogatására együttesen felvett. Kérem ennek az összegnek 10 ezer pengőre való felemelését.

Soós István polgármester azt válaszolta, hogy a város a most összeállított költségvetésében, oly zavallékosan járt el az egyházakkal szemben, amire

nincs példa más városok költségvetésében. De Nagyvárad különösen azért tette ezt, hogy elismerését és háláját fejezze ki az egyházak iránt azért az értékes munkáért, amelyet az elnyomatás idejében kifejtettek. A szobanforgó református iskola számára előirányzott 5000 pengőt azért gondolták elegendőnek, mert nem ismeretek a helyzetet, úgy ahogy azt Sulyok István püspök ismertette. Hozzájárult, hogy a leánygimnázium támogatása 5000 pengőre emeltessék fel, a polgári iskola pedig kapja meg ugyanazt a 3000 pengőt, amelyet számára a város a múlt évi költségvetésben előirányzott.

A közgyűlés ezt a megoldást egyhangulag helyeselte.

Ajtay Gyula bizottsági tag, az Árpád lövészegylet számára előirányzott 1000 pengős segélyt keveselte és azt, tekintettel arra a honvédelmi szempontból is fontos munkára, amit a lövészegylet kifejt, 5000 pengőre kívánta felemeltetni. A polgármester azonban elutasító álláspontra helyezkedett,

KÖTELESÉGÜKET AZ EGZHÁZAR NEM PÉNZÉRT TELJESÍTETTEK

Schiffert Béla apostoli kormányzó helynök szólalt fel ezután.

— A polgármester urnak az a megállapítása — mondotta — hogy mi, keresztény magyar egyházak, 22 éven át tanusított magatartásunk elismerésé-ként vagyunk támogatásra érdemesek, serti az én keresztény magyar érzékenységemet. Mi, keresztény magyar egyházak a nehéz időkben kötelességünket teljesítettük, amiért ilyértelmű elismerést, pénzbeli jutalmat nem kívánunk. Kötelességeinket ezután is teljesíteni fogjuk és ehhez a tevékenységünkhöz várjuk a város támogatását, aminek biztosítása a városnak szintén kötelessége.

— Az egyházak — folytatta Schiffert Béla — nem a szükséghez mérten igényelnek támogatást. El kell ismer-ni, hogy a város vezetősége atyai bölcsességgel járt el a támogatások elosztásában, egyformán juttatva minden oldalra a lehetőségek keretei között. Hozzájárulok Sulyok István püspök ur kérésének teljesítéséhez, azzal, hogy a jövő évi költségvetésben a másik oldal bajai is hasonló kedvező elbírálásban részesüljenek.

Bartsch István bizottsági tag ismertette az ujonnan felállított fiú és leány tanonciskola helyzetét. Az iskola felszerelése e pillanatban egy körpécstől áll, amit az igazgató a zsebében hordoz. — Ezért a költségvetésben előirányzott 100 pengős támogatás kevésnek mutatkozik. Még egy nullát kér ehhez a 100 pengőhöz. A polgármester és a nagygyűlés hozzájárult, hogy az új fiú és leánytanonciskola az első tanév nehézségeire való tekintettel 500—500 pengő támogatásban részesüljön a várostól.

Kovács Árpád a közellátás kérdéséhez szolt hozta. A „nacionális kohézió” — mondotta — az elnyomtatás éveiben a „szuperlativuszi” forrt fel a polgárságban, ez azonban az utóbbi időben csökkenő tendenciát mutat.

A polgármester válaszában hangoztatta, hogy a közellátás ma minden más kérdésnél fontosabb. De ezzel kapcsolatban a jelenlegi háborus viszonyok között a város vezetőségét olyan körülményekért is felelőssé teszik, amelyekért a felelősség nem őt terheli.

Krüger Jenő dr. ezután a kéményseprő üzem ügyében szólalt fel és aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy ezt az üzemet csonkaországi szokás szerint el akarják venni a várostól, holott a város annakidején nagy áldozatok árán vette azt át az engedményesektől. Ebből a városnak jelentős jövedelme van, de ettől függetlenül a tűzbiztonság és a munkásság szempontjából is hátrányosnak mutatkozik a csonkaországi rendszer. Szabó János a munkásság érdekeinek képviselőjében világította meg a kérdést és rámutatott arra, hogy a kéményseprő üzemnek a városból való elvétele több munkás kenyerét veszélyezteti, s emellett bizonyos, hogy az új rendszer engedményesei nem az eddigi alkalmazottak, hanem valos-néleg idegen koncesiók közül fognak kikerülni.

Soós István polgármester magaévavette a felszólalók álláspontját és korie Lukács Ödön bizottsági tagot, hogy a Magyar Városok Országos Szövetsége ennek a kérdésnek a kedvező elintézésére is érvényesítse befolyását.

A törvényhatósági bizottság általánosában és részleteiben is elfogadta a költségvetést s a tárgysorozat többi pontjában foglalt előterjesztésekhez vita nélkül járult hozzá a nagygyűlés, amely este fél nyolc órakor ért véget.

Olasz csapatok feltűnő sikereket arattak a keleti fronton

Felgöngyölitik honvédeink az ukránai és fekete-tengeri szovjet arcvonalakat

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A mind szélesebb keretek között kibontakozó új ukránai hadműveletekkel kapcsolatban, magyar katonai körökben még nem tartják elérkezettnek az időt tüzetesebb tájékoztatásra. Egyébiránt utalnak arra, hogy ezek a hadműveletek megteremtették a Fekete tenger partvidékének szovjet támaszpontjait és a Dnyeper arcvonal teljes felgöngyölítésének minden alapfeltételét és éppen olyan céltudatos tervszerűséggel és szabotossággal folynak le, mint amilyen tervszerűség és szabatos végrehajtás a keleti arcvonalon küzdő szövetséges csapatok valamennyi eddigi hadmozgásait jellemezte. A honvédsapátok arcvonalán jelentősebb esemény nem történt. Az arcvonal mögött végbemenő rombolások most már megszakítás nélkül folynak.

Berlinből jelentik: (NTI) A német légi erő erős kötelékei szeptember 30-án a keleti arcvonal déli szakaszán ismét beavatkoztak földi harcokba és Char'kov környékén kiterjedt körzetben pusztítottak el vasutvonalakat. E támadások során elpusztítottak vagy súlyosan megrongáltak 33 ellátást biztosító tehervonatot. Ugyanezen a szakaszon német repülőgépek 12 szovjetgépet légiharcokban, további hat gépet a földön semmisítették meg. (MTI)

HÉTEZER SZOVJET FOGLYOT EJTETTEK AZ OLASZ CSAPATOK

Ukránai arcvonal (Stefani). Az olasz expedíciós hadtest egységei befejezték egy nagylétszámú szovjetországi sereg bekerítését. A végső ellenállást is megtörték. A szovjet csapatok veszteségeik igen súlyosak halottakban és sebesültekben egyaránt. Az olasz csapatok 7000 foglyot ejtettek. Ezek a számok világosan bizonyítják az olasz csapatok által végrehajtott csata jelentőségét. (MTI)

ANGLIA KELETI PARTJAIT ERŐS NÉMET LÉGITÁMADÁS ÉRTE

Berlinből jelentik: (NTI) A német légi erő erős kötelékei egymást követő hullámokban bombázták október 1-ére virradó éjszaka Anglia keleti partjának egyik fontos kikötőjét. Mint a visszatért gépek legénységének első jelentései hírtül adják, a célpontok tisztán láthatók voltak. Több tüzet és robbanást figyeltek meg. Bombázták ezenkívül Skócia több városát is. (MTI)

NÉMET VÁROSOKAT TAMADTAK AZ ANGOL REPÜLŐK

Berlinből jelentik: (NTI) Szerdára virradó éjszaka nagyszámú brit bombázó repülőgép támadást intézett német városok ellen a Német öböl és a Keleti tenger mentén. Lakónegyedekre dobtak le gyújtó és robbanó bombákat. Tüzeket okoztak és megrongáltak lakóházakat. A támadásnak a polgári lakosság körében halálos és sebesült áldozatai vannak. Egyes repülőgépeket, amelyek Berlin ellen kíséreltek meg támadást, a légvédelem visszatérésre kényszerített. Egy támadó gépet a légvédelem lelőtt. (MTI)

FINNORSZÁG A KOMMUNIZMUS VÉGSŐ ÖSSZEOMLÁSAIG HARCOL

Helsinkiből jelentik (Stefani): Ulle-tékes körökben az angol jegyzékre adott finn válasz közzététele előtt: máris megjegyzik, hogy Anglia most nem létező finn területi igényekre céloz, jóllehet két hónap óta hallgatolagos tudomása van arról, hogy a finn csapatok túljutottak az 1939. évi régi határon. Ezt a Szovjet mindinkább válságos helyzete miatt teszik és azért, mert a Murmanszk-vasút nem áll többé a Szovjet ellenőrzése alatt. Finn illetékes körök hangsúlyozzák, hogy Finnország mindig becsületesebb és világos békepolitikát követett, de

nemzetvédelméről nem akar és nem tud lemondani. A Szovjet volt az, amely megtámadta Finnországot. te-

Nézeteltérések merültek fel a moszkvai értekezlet résztvevői között

Vichyből jelentik (MTI): Vichy-i politikai körökben párhuzamot vonnak a moszkvai értekezlet és a szövetségesek legfelsőbb tanácsának a múlt évben tartott és a francia összeomlást megelőző értekezlete között. Francia katonai körökben hangsúlyozzák, hogy a Szovjetnek küldendő hadianyag szállítása körül felmerült nehézségek még sokkal súlyosabbak, mint azok, amelyekkel Franciaországnak 1940-ben kellett volna megbirkóznia. Vichyben igen rossz jelnek tartják a szovjet-angolszás együttműködés jövőjére nézve a

kintet nélkül a finnek őszinte törekvéseire. A Szovjet semmiféle biztosítéka nem csálhatja lépre többé Finnországot, mindaddig, amíg a kommunista rendszer végképpen össze nem omlik. Az akarata ellenére háborúba keveredett Finnországnak most már helyre kell hoznia az 1940 márciusában Moszkvában megkötött egyezmény „béke” hibáit és igazságtalanságait. Finnországnak egy-szersmindenkorra vissza kell állítania jogos földrajzi és történelmi határait, évezredes szent hagyományainak megfelelően. Az Onega és Ladoga-tó, a finn öböl és Karélia keleti része, melynek lakossága tisztán megőrizte faji jellegzetességét Moszkva évszázadok óta folytatott, mindent elnemzetlenítő erőszakosságával szemben. Finnországhoz tartoznak és ezeknek határai az ország természetes határai kelet felé. (MTI)

moszkvai tárgyalásokon a segítségek megosztása miatt felmerült nézeteltéréseket. Ezzel kapcsolatban emlékeztetnek arra, hogy Nagybritannia mindig önző volt szövetségeseivel szemben, de különösen Franciaország irányában és Franciaország a brit nagyvonalúság hiánya miatt sohasem részesült komoly angol segítségekben. A szovjet elkeseredett erőfeszítéseket tesz a segítség elnyeréséért. A lapok annak a felfogásnak adnak kifejezést, hogy a hadianyaghiány a szovjet végleges összeomlására vezet.

Hazafias kötelessége mindenkinek a petróleummal való takarékoskodás

A lábbeli ellátással és a petroleum készletek takarékos beosztásával foglalkozott a megye közigazgatási bizottságának gyűlése

Nagyvárad. Saját tud. A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartja rendes havi ülését dr. Cziffra Kálmán főispán elnöke mellett. Az ülésen ismertették az alispáni jelentést, amely az elmúlt hónapban a megyei élet kedvező alakulásáról számolt be.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap 1941. évi költségvetése keretében — jelenti az alispán — a következő községekben kezdtek meg a családi házak építését: Biharnagybajom 25, Nagyrábát 20, Szerepen 9, Bárádon 10, Toldon 12, Sárrétudvariban 10, Sápon 1 és Bagamérban 10. Az épületek a szociális alappal, szigetelő lemezzel, téglafalazattal és cseréptetőzettel kerülnek kivitelezésre. A 600 négyszögöl területen épülő családi házaknál főzések és zöldségfélék termelése céljából kiskertek létesülnek telepfelügyelők vezetése mellett.

A közjóléti szövetkezet tulajdonát képező 19 traktor megkezdte az őszi bérszántást.

Az alispáni jelentés a továbbiakban beszámol arról, hogy az ár- és belvízkárosultak támogatására engedélyezett 500.000 pengős államsegély hitel keretén belül az építőanyagok szállítása és kiosztása állandóan folyamatban van.

A vármegye közellátása terén is ja-

vulás állapítható meg. A második havi lisztkiutalást minden község hiánytalanul megkapta. Sikeresen elérni azt, hogy az egyes községek a hozzájuk legközelebb eső malomból kapják meg az igényelt lisztet. Takarmány tekintetében némi javulást értek azáltal, hogy a Futura támogatásával árpafelvásárlásokat tettek lehetővé.

A sertésellátás más vármegyék területéről való felvásárlás engedélyezésével a jövőben javulni fog, komolyabb jobbrafordulás azonban csak az új tengerivel meginduló hízalásoktól várható. Igéretet kapott az alispán, hogy a községek kontingensét emelni fogják.

A tűzifaellátás biztosítására 3000 vagon tűzifa kiutalását helyezték ki-látásba, talpbőr tekintetében az elmúlt hónapban 107 kg-al javult a kiutalás, az ősze azonban nagyobb emelés várható.

Az alispáni jelentés után az egyes hivatalok vezetői tették meg jelentéseiket az elmúlt hónap kiemelkedő eseményeiről.

A közigazgatási bizottsága szerdán d. e. tartotta rendes havi ülését dr. Cziffra Kálmán főispán elnöke vezetésével. Az alispáni jelentéshez elsőnek Pappszász Lajos bizottsági tag szólott hozzá s rámutatott arra, hogy a szé-kelyhídi járásban nehézségek mutatkoznak, különösen a szegény gyermekek lábbeliellátása terén.

Szilágyi Lajos a petróleumellátás kérdésében szólalt föl. A korai sötétedés, a tél közeledtével, nagyobb szükségletre kell számítani, — mondotta, — ezért a megyének már jóelőre gondoskodnia kell az esetleges nehézségek megelőzésére. A készleterejtelezőkkel szemben a legszigorúbb megtorlást kell életbeléptetni. A súlyos időkre való tekintettel azonban a fogyasztóknak a figyelmét is fő-kell hívni arra, hogy csak az igényeljen petróleumot, akinek arra multhatatlanul szüksége van. Tanácsos volna továbbá figyelmeztetni a megye lakosságát, hogy kellő időben gondoskodjék mindenki szükségletéről.

A mezőgazdasági cselédek lábbelivel való ellátása ügyében szólalt fel Bartos Adorján. Kifejtette, hogy a cselédek rendszeresen kukorica-komenciójukból szokták a lábbelít vásárolni s most az a helyzet, hogy a 65—70 pengős csizmára legalább 5 mázsa kukoricát kell eladni. Ahhoz pedig, hogy az egész családot elláthassa lábbelivel, — nem elég az egész komenció. S ha a kukoricát eladják, nem tudnak sertés hízlalni. Lehetővé kellene tenni, hogy a cselédek kedvezményes áron juthassanak lábbelihez.

Válaszol az alispán a felszólalásokra

Az alispán egyenként válaszolt a felszólalásokra. Helyesnek tartotta azt, hogy a közigazgatási bizottság írjon föl a lábbelivel való ellátás kérdésében. A kiutalt 8500 kg-os bőrmennyiséget teljesen kiosztják s nem tartalékolnak belőle semmit. Ami a szé-kelyhídi járás lábbeliellátását illeti, a járás megkapta a számára elő-irányzott és szükségesnek tartott ke-rezet.

A petróleumkérdésre tért át ezután Nadányi alispán s elmondotta, hogy a kormány a jegyrendszer alapján osztotta el a petróleummennyiségeket s ez az elosztás bizonyos tekintetben nem felel meg a szükségleteknek. *Tekintettel azonban arra, hogy háborúban vagyunk* — mondotta az alispán, — *még nagyobb nehézségekkel lehet és kell számolnunk. Réjtelt készletek nincsenek, mert az elosztás most már az egész megyében keresztény kézen van s rendkívül szigorú az ellenőrzés. Eppen ezek miatt a nehézségek miatt, a súlyos idő-kben hazafias kötelessége mindenkinek takarékoskodni a petróleummal s a petróleumot igyekeztek mindenki más világitószerszettel pótolni.*

Az alispáni jelentést azzal a kibővitéssel vette tudomásul a közigazgatási bizottság, hogy a lábbeli és a petróleum kérdésében feliratot küld a kormányhoz.

Meggyorsítják az árdrágítások megbüntetését

Az árvászeki, a tisztifőorvosi, pénzügyigazgatási, királyi ügyészségi, tanfelügyelőségi, államépítészeti, erdőfelügyelőségi, gazdasági és állatorvosi jelentéseket vette ezután tudomásul a bizottság.

A részletes jelentésekből többek között kitűnt, hogy a kormány támogatásával nagy akció indult megyénkben az angolkór leküzdésére. Az árdrágítók ellen gyorsabb lesz a bírói eljárás. A megye visszatér részeim alig 50 százaléka látogatja az iskolákat a tanköteles gyermekeknek. A szeptemberi havi szélvihar mintegy 50 százalékat elpusztította a napraforgótermésnek s 25 százalékos kárt okozott a kukoricákban.

A jelentések tudomásulvétele után az albizottsági jelentések megtárgyalására került sor.

A MOSZKVAI KONFERENCIA

Irta: Rohan Károly Antal herceg

A világ nagy számadásának egyensúlya felborult. A háború első szakában Moszkvában így gondolkodtak: hadd viaskodjanak egymással és öljk egymást a demokráciák és a faszizmus, hogy a bolsevizmus, mint a nevető harmadik megülhesse diadalmi torát. Az oroszok akkor úgy számítottak, hogy biztos páholyból nézik az eseményeket és minden kockázat nélkül várhatják meg az *alkalmas pillanatot*. Mindaddig, amíg a fiatal Európa és a demokráciák, valamint a világtőke erői szemmel láthatólag egyenlő feltételek mellett és egyenlő eséllyel bírkóztak, az orosz szifinksz csak mosolygott. Abban a pillanatban azonban, amidőn az egyensúly felborult és a mérleg Európa javára billent, a rejtelmes szifinksz ajkán megfagyott a mosoly. Már látták az erős és minden ízében a bolsevizmus ellen forduló Európát és érezték, hogy a világ felforgatására páratlanul adódott rendkívüli és egyetlen alkalom véglegesen veszedelmenben forog.

Az istentelenek, valamint marxisták táborának valamennyi bölcsé éppen úgy, mint az elmúlt idők prófétái nem győzték hangoztatni és nem egyszer rámutattak, hogy az elkerülhetetlenül bekövetkező népek nagy háborúja a világforradalom megvalósításának óráját is magával fogja hozni. Es az átheistákknak Kreamlben székelő legmagasabb papjai, kerülve kifelé minden feltűnést, úgy határoztak, hogy beleavatkoznak a háboruba és Európát hátbatámadják. Programjuk készen volt hosszú háború, a nagy nemzetek kifárasztása, hogy fymódon a világot megéreljék a vörös örület áradatának apokaliptikus felfordulására. Világos: a gyengébbek oldalára kellett állniuk, hogy a német-olasz seregek nyomán felbillenjen egynésülyt valamiképpen helyreállíthassák. A gyors német beavatkozás és a német fegyverek valóban ellenállhatatlan ereje szinte maradéktalanul keresztülhúzta az orosz kalkulációt.

Az angolszászok azonban úgy látják, hogy a világegyensúly, amely látzólag már végleg félrebillen, ismét helyreállt. A szigeten úgy érzik, hogy páholyban ülnek: hadd pusztítsa egymást a bolsevizmus és faszizmus, hogy a két holttest felett a demokrácia reakció és kapitalizmus ülhesse meg a világ felett aratott győzelmének ünnepeit. A tőke ismét engedelmes zsoldosokra tett szert, millió és millió szegény ördög, a szent orosz föld fiait hullatják vérüket az Océanon túli és az Océanon inneni tőke érdekében. És Londonban egyetlen tisztánlátó ember sincs, aki csak pillanatnyi kétség is gyötörne Európát és a bolsevizmus között megindult szörnyű, véres harc kimenetelét illetőleg. Senki sem ringatja magát illuziókban, az egész világon tisztán látják, mi lesz a vége Európa és a bolsevizmus gigászi mérkőzésének, csak az angolszász világban nem akad egyetlen ember sem, aki a világ legnagyobb ellenségére mért súlyos csapásokért a német népek elismeréssel adóznék. A plutokrácia részketve gondol az igaz és telterős nemzetiszocialista forradalom győzelmére, melytől sokkal inkább fél, mint a bolsevizmustól és minden szentséget megcsúfolva imádkozik az orosz fegyverek győzelméért. Hiszen az orosz há-

ború minden hetét és napját valóban az Isten ajándékaként tekintik.

Ezek a körülmények és szempontok, amelyek mellett a moszkvai konferenciát összehívták, amelynek összeülését most már hosszabb idő óta mint közvetlenül küszöbön álló eseményt hirdetik. A kapitalizmus és bolsevizmus szövetsége, melynek kimélyítése a moszkvai konferencia feladata lenne, valóban az elképzelt legnagyobb politikai gázság. Es ha mindaz, amit ezzel kapcsolatban terveznek, nem volna az egész ember-

riség szempontjából olyan halálosan komoly, úgy ennek a paradoxonnak a komikuma kétségtelenül mosolyra készítené az egész világot. Az elkövetkezendő tanácskozások tárgyául a német hadaktól veszedelmesen szorongatott orosz seregeknek nyújtandó angolszász „segítség”-et jelölték meg. Ilyenformán az is mind érthetőbbé válik, hogy Churchill és Roosevelt miért igyekeztek az Océanon végbenem romantikus találkozásukkor olyan buzgalommal lemászni az időközben ismét szentté nyilvánított Wilson emlékezetes pontjait. A világreakció urai, mielőtt bekövetkezett volna a világforradalommal lefolytatott első alapos megbeszélés, tető alá akarták hozni programmszerű hábo-

rús céljaik kérdését. Ha már most a világfelfordulás nagy prófétái elmondják véleményüket a világ újjárendezésének teóriájáról, akkor a demokrácia reakció hivatkozhat arra, hogy a jövő „Magna Charta”-ját már kihirdették a csodálkozó világ előtt, de arra még nem kerülhetett sor, hogy ezt a harmadik internacionále szellemében és gondolkodásának megfelelő stílusban is megfogalmazzák. Az oroszok ilyenformán barátságos eszmecsereket fognak folytatni majd a kizsákmányoló kapitalista politika képviselőivel és igyekezni fognak úgy tenni, mintha a zsákmány mit sem érdekelné őket és mintha ők arról könnyű szívvel lemondanának. A világtőke képviselői pedig elég udvariasak lesznek ahhoz, hogy ne vegyék észre, miszerint a szemben ülő félnek hobb óhaja nincs, minthogy őket megfojtsa.

Miután a delegációk a melléjük beosztott segédszemélyzet és tolmácsok hada ellenére sem fogják egyenlő könnyen megérteni és nem igen fognak egy véleményre jutni, minden igyekezzettel azon lesznek, hogy a napi politika tényein keresztül érjenek el minél kézzelfoghatóbb eredményeket. Hogy a moszkvai konferencia milyen veszedelmeket jelent azoknak a népeknek a számára, amelyek szerencsétlenségükre az „útban fekszenek”, arról a világ naponta borzalmas csodálkozással vehet tudomást az iráni események nyomán. A bolsevisták itt ugyanazt teszik, amit 1939—40-ben Lengyelországban, a balti államokban és Észak-Romániában tettek. London és Washington urainak gyakran kell majd ajkukat összeszeszorítani, hogy Irán „felszabadításának” kétségtelenül egyeni, de a bolsevizmusra rendkívül jellemző módszereire mit sem szóljanak; vagy éppenséggel udvarias magatartást tanúsítsanak. Így aztán szívesebben fordulnak majd új területek, mint például Afganisztán és más, Európa és India között fekvő országok, első sorban azonban Törökország felé. Hogy az oroszok a Dardanellákra fennik a fogukat, az már a tankönyvekben is benne áll. E miatt a kérdés miatt éppen eleget csatázott már Oroszország és a török birodalom. Nem valószínű, hogy Ankara megfeledezett volna Molotov Berlinben támasztott követeléseiről és ezt a kellemetlen emléket aligha fogja a Dardanellákról lemondó ünnepeles orosz nyilatkozat sem kitorolni Törökország emlékezetéből. Az általános vélemény szerint egyébként is úgy tudják, hogy a Kreamlnek Európa hátbatámadására történt elhatározását egy orosz-angol megállapodás előzte meg, melyben már eleve eldöntötték a Dardanellák sorsát. Ezek szerint Anglia török szövetségését az ominozus, Kelet-Európának orosz befolyás alá helyezéséről szóló, „Times”-cikk értelmében — az ujonnan felfedezett „festvénemzet”-nek egyszerűen eladta.

A tanácskozások tartamát hat hétre tervezik. De az kétséges, hogy Moszkvában fogják-e befejezni? Már az indulás is blöffön alapszik. Moszkvától nem messze ott áll a harmadik fél, amelyet az eddigi tapasztalatok szerint még egyetlen konferencia káprázatos tűzijátéka sem zavart meg. Könnyen meglehet, hogy itt is beválik a régi jó közmondás arról a bizonyos gazdáról, aki nélkül nem tanácsos számadást csinálni. Mert kétségtelen, hogy a moszkvai konferenciába a német hadsereg is beleszólhat még az ő szokásos és egyszerűen félreérthetetlen nyelvén. (M. N.)

GAZDASÁGI ÉLET

A romániai fiókvállalatok ügyeit rendezni kell

Bukarestből jelentik: Köztudomására hozták, hogy azon vállalatoknak, amelyeknek fiókjuk vagy ügynökségük van, legkésőbb október 31-ig rendezniük kell fiókjuk helyzetét az alább felsorolandó három megoldás közül választva:

1. Vagy hagyjon fel jelenlegi működésével olyan formában, hogy székhelyét Romániába helyezze át és újabb bejegyzési kér a Kereskedelmi Kamartól vagy likvidálja a román állam területén maradt fiókjait.

2. Kérhetik a fiókok további működésének engedélyezését, mint külföldi cég képviselője, eleget téve a kereskedelmi kodex összes követelményeinek.

3. Kérheti a további működés engedélyezését, mint új cég, alávétve magát az ezzel kapcsolatos törvényes rendelkezéseknek.

Amennyiben a cégek nem rendezik ügyeiket az említett határideig és a határidőn túl tovább működnek, büntető eljárás indítanak meg ellenük. — Ezek a rendelkezések nem vonatkoznak a pénzügyintézetekre.

Választott bíróság elé kerülnek a törvényes munkarend megszegői

Nagyvárad. Saját tud. A „Kékmacska” tulajdonosa két alkalmazottját, Sz. V-t és Sz. J-t, mivel súlyosan megszegték a munkarend egyik pontját, elbocsátotta állásukból. A két alkalmazott ügye választott bíróság elé került, melynek tagjai a munkaadók részéről Szupkay Miklós, a Royal kávéház s étterem igazgatója, a munkavállalók részéről Kövessy Géza, a NMK szakcsoport titkára voltak, ellenük pedig Papp Györgyöt, lapunk belső munkatársát kérték fel. A meg-

alakult bíróság kivizsgálta a sérelmet s miután a feleket kihallgatta, arra a megállapodásra jutott, hogy az elbocsátás indokolt és helyénvaló. Miután ezt jóváhagyta, Sz. J-t 10 pengő pénzbírságra ítélte, mely összeget a Vörös Kereszt Egyesület Alapja javára 3 napon belül kell befizetni.

A választott bíróság indokolásában kimondotta, hogy miután a békéltetési kísérletek nem vezettek eredményre, egyeztető okot nem talált és hogy a jövőre nézve példát statuáljon, alkalmaznia kellett a munkarend büntető pontját.

Leszállíthatják a közérdekű vállalatok a felmondási illetményeket, végkielégítéseket és nyugdíjakat

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny legközelebbi száma közli a m. kir. miniszterium rendeletét. A rendelet rendelkezései szerint a közérdekeltségek felügyelő hatósága, az állami felügyelet alatt álló társaságok, közérdekű testületek, egyesületek, továbbá bármely részvénytársaság, szövetkezet és korlátolt felelősségű társaság, valamint a honvédelmi és fontos közgazdasági érdekből nagyjelentőségű vállalatok alkalmazottainak felmondási időre eső illetményeit, végkielégítést, nyugdíját és hasonló természetű egyéb járandóságait leszállíthatja, ha a járandóságok akár a vállalat anyagi helyzetéhez vagy jövedelmezőségéhez,

akár az ország rész közgazdasági helyzetéhez vagy az általános kereseti viszonyokhoz mérten feltűnően magasnak mutatkoznak. A csökkentési rendelkezések az özevgyi és árvai járandóságokra is kiterjednek. A rendeletnek visszaható hatálya is van. Rendelkezései alapján az 1938. május 29-ike után kifizetett járandóságokat is felülvizsgálat alá lehet vonni. Ma jelent meg az igazságügyminiszter rendeletere, amely a közérdekeltségek felügyelő hatóságának határozatai ellen beadott panaszok felülvizsgálására hivatott döntőbizottságok szervezeti és eljárási szabályait állapítja meg.

A Sajtókamara szakosztályainak sorozatos ülései

Az Országos Magyar Sajtókamara kiadói fősztályának választmánya október 8-án délelőtt 11 órakor a Kamara tanácstermében soronkívüli ülést tart a 6430—1941. M. E. számú rendelet értelmében. Tárgy: tagfelvételek (Délvidék). Az Országos Magyar Sajtókamara kiadó fősztályának választmánya október 8-án délelőtt egyegyed 12 órakor a sajtókamara tanácstermében tartja rendes havi ülését. Tárgy: 1. Folyó ügyek. 2. Tagfelvétel. 3. Esetleges indítványok. Az Országos Magyar Sajtókamara ujságírói fősztályának választmánya október 8-án délelőtt fél 12 órakor soronkívüli ülést tart a sajtókamara tanácstermében a 6430—1941. M. E. számú rendelet értelmében. — Tárgy: Tagfelvételek (Délvidék). Az Országos Magyar Sajtókamara ujságírói fősztályának választmánya október 8-án délelőtt 12 órakor tartja rendes havi ülését a kamara tanácstermében. Tárgy: 1. Folyó ügyek. 2. Tagfelvételek. 3. Esetleges indítványok.

Szeptember hó 27-én ünnepelte a Magyar Légiforgalmi Rt. az erdélyi légiforgalom fennállásának egyéves évfordulóját

Az erdélyi légijáratok megindulásuk pillanatától kezdve a legnagyobb népességnek és keresetségnek örvevénye. Az ezeken a vonalakon lebonyolított hatalmas arányú forgalomnak az alábbi adatok a legkésebb bizonyítékai:

1 év alatt		
repült kilométer	410.975	
utasok száma	16.187	
poggyász kg.	133.550	
posta kg.	51.182	
áru kg.	298.004	

Átlagban tehát a Malert repülőgépek naponta 1132 kilométert repültek és 44.6 utast, 381.7 kg poggyászt, 140.9 kg postát, valamint 820.9 kg. árut szállítottak.

Mint a légiforgalom jövője szempontjából legörvendetesebb körülményt kell megemlíteni, hogy helyhiány miatt legalább is a fenti utaslétszám 50 százaléka kénytelen volt lemondani a légiutazás örömeiről.

Remélhető, hogy a háboru-okoza korlátozott anyag- és gépbeszerzési nehézségek megszüntével és a székei- földi repülőterek mielőbbi kiépítésének segítségével az erdélyi járatok szaporíthatók és az ország legtávolibb pontjái meghosszabbíthatók lesznek.

Meghívó

Az Érmelléki Takarékpénztár 1941. október 23-án d. e. 10 órakor Székelyhídon saját székházában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak. Az Igazgató-ság.

Tárgysorozat:

1. Javaslat a jelenleg 133.333 P 33 fill. alaptőkének 125.000 pengőre való leszállítására s az eddigi 5000 drb egyenként 26 P 66 fill. n. é. részvénynek 2500 drb egyenként 50 pengő n. é. új részvényre való becserelésére; valamint az alaptőkéből leirt 8333 P 33 fill. értékű a rendes tartaléktőkéhez való csatolására.

2. Az alapszabályok módosítása.

Baross Szövetség Ravata

Lelkesen dolgozik a Baross Szövetség értelmiségi szakosztálya

Október 5-én Széchenyi-ünnepséget tart a szakosztály

Egyik közelmúltban megjelent számunkban hírt adtunk már arról, hogy a Baross Szövetség kebelében megalakult egy különös rendeltetésű csoport: az *Értelmiségi Szakosztály*. A Szövetség vezetőinek hívására egy szép napon egyszer csak egybegyűltek a város szellemi irányítói: lelkesek, tanárok, tanítók s azon tanácskoztak, hogyan lehetne a sokat szenvedett s nemzeti öntudatra most ébredő keresztény magyarságnak a köreiből nemcsak tisztviselőket, tanárokat, ügyvédeket, orvosokat, hanem a művelt kereskedő- és iparostársadalmat is, hogy úgy mondjuk: ki-termelni. Mert valljuk meg, a mostani előképzés: 4—6 elemi, vagy 1—2 középiskola elvégzése távolról sem tud olyan képzettséget adni mint amelyet a mai igények nemcsak a kereskedőtől, de maholnap már a legkisebb iparostól is megkívánnak. Nálunk — sajnos — még ma is az a elfogás urálja a közéletet, hogy a kereskedőnek vagy iparosnak nincs szüksége magasabb képzettségre. Ele-gendő, ha írni, olvasni, vagy számolni tud. Ez a felfogás a boldog világban, amikor

még a „majsztram“ lábszíjjal, a főnök pedig röffel verte bele az „inas“ba a tudományokat, — még csak megélhetett — ma azonban, bármilyen hathatós is legyen az ilyen oktatás, nem lehet elegendő a nemzet vérkeringését irányító iparban és kereskedelemben elhelyezkedni tö-rekvők részére, de nem is méltó a mai újjuhoz.

Azért alakult meg tehát ez a szakosztály, hogy belevigye a köztudat-ba az ipari és kereskedői pályák ki-válóságát. Nincs abban lealázó, ha egy uri gyermek — még ha jeles bizonyítványa is van. — iparos, vagy kereskedői pályára megy. Mert amíg

— a német, a dán, a svéd, a finn nemzetek példáján okulva — művelt, keresztény és megalkuvást nem tűrő, gerinces magyar kereskedő és iparos társadalmat nem nevelünk ennek a hazának, addig hiába reméljük annak felemelkedését, megerősödését.

Az Értelmiségi Szakosztály nagy feladat megoldására vállalkozott, de a lelkesedés tüze bizonytal meg is adja hozzá az erőt, hogy vállalkozását siker koronázza. Valószínű, sőt egészen bizonyos, hogy az elhatározás országos terjedelmet fog nyedni, hiszen a baj nem helyi, hanem országos.

A szakosztály élén, mint elnökök: dr. *Leslyán* Endre pápai prelátus-kanonok és *Csernák* Béla ref. esperes állanak; alelnökök: dr. *Oswald* Arisztid római katolikus plébános, *Barlsch* Sándor kereskedelmi iskolai igazgatótanár és dr. *Szabó* Lajos ref. esperes, jegyzők: *Török* László római katolikus segédlelkész és *Inulin* Antal állami tanító.

A szakosztály szeptember 26-án tartott ülésén elhatározta, hogy első felolvasó délutánját Széchenyi István-nak, a legnagyobb magyar emléké-nek szenteli és őt, mint a magyar kereskedelem és ipar útörőjét fogja hallgatóságával megismertetni. A felolvasó-délután, amelynek értékes programja lesz, *október hó 5-én, dél-után 5 órakor a Baross Szövetség hi-vatalos helyiségében*, (Rákóczi-út 12. III. emelet), *tartja meg s ezen nevezetes és tanulságos ünnepélyre az ér-deklődők — tehát a Baross Szövetség összes szakosztálya tagjainak — figyelmét ezuton is felhívjuk.*

Közöljük még az *Értelmiségi Szak-osztály* tagjaival, hogy a szakosztály legközelebbi *ülését október 10-én d. u. 6 órakor tartja a Baross Szövetség lent már közölt helyiségében.*

—y—

Tovább sürgeti a Baross Szövetség a fahiány orvoslását

Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szövetség kebelében tömörült keresztény fakereskedők szakosztályi üléseiken a fahiány súlyos problémáit vitatták meg és felkérték Szövetségünk elnökségét, hogy tegyen meg minden lehetőt arra, hogy Nagy-várad tűzifával való ellátása télire biztosítva legyen. Ez ügyben bead-vánnyal fordult úgy a közellátási minisztériumhoz, mint a földműve-lésügyi minisztériumhoz, úgyszintén Nagyvárad város közellátási kormány-biztosához, a Kereskedelmi és Ipar-

kamarához és a Baross Szövetség bu-dapesti központjához, rámutatva arra, hogy a kiskereskedők azok, akik a munkások és kisiparosok faellátá-sát eszközlik és éppen ez a réteg nem tud nagyobb mennyiségű fát vásárolni, csak a napi szükségleteit, ezen kis emberek érdekében kért hat-atos támogatást a hatóságoktól, ame-lyet remélünk, hogy támogatásban is fogja részesíteni szövetségünk be-adványaiban felsorolt fahiány orvos-lására.

Október 10-én lesz az Értelmiségi Szakosztály következő gyűlése

A szövetségünkbe tömörült *Értel-miségi Szakosztályba* egyháziók, hit-oktatók, tanárok, tanítók, tanárnők és

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a *Magyar Lapok*-at.

tanítónők mult hét pénteken tartot-ták meg szakosztályi üléseiket, ame-lyen elhatározták, hogy a legközele-bbi összejevetelük folyó hó 10-én, dél-után 6 órakor lesz.

Az elnökség tisztelettel kéri a fent nevezett urakat és hölgyeket, hogy le-

helőség szerint pontosan 6 órakor jö-jenek az értekezletre, amennyiben a munkamegosztást fogják letárgyalni és beosztani egymás között.

Előrehaladott állapotban van az Arubeszövő Szövetkezet megalakítása

A Szövetségünkbe tömörült cseme-gekereskedők, fűszerkereskedők szak-osztálya igen népes értekezletet szo-kott tartani minden héten szerdán este 7 órakor, ahol megvitatják a szakmai kérdéseket, természetesen mindig a legnagyobb probléma az, hogy hogyan lehetne a Baross-esz-mének megfelelőleg áruállításukat biztosítani. Ezért határozta el Szö-veltségünk vezetősége, hogy a szak-osztály ezen kérését, amelyet türei-metlenül sürgetnek, valóra váltsa és megszervezze az arubeszövő szövet-kezetüket. Magnyugtatóképpen kö-zöljük, hogy az előkészítő tárgyalá-sok nagyon előrehaladott állapotban vannak, úgy hogy rövidesen az áru-készletét már rendelkezésre bocsájt-hatja tagjainak.

Légtalmi Liga közleményei

Eredményesen folyik a házparancsnokok légtalmi kiképzése

Szeptember hó eleje óta folynak a légtalmi ház- és házcsoport parancs-nokképző tanfolyamok. A tanfolya-mokat nagy érdeklődéssel és figye-lemmel hallgatják a kijelölt házpa-rancsnokok és helyetteseik, még ön-ként jelentkező hallgatók is vannak. Az oktatók szívvvel lélekkel végzik a reájuk bízott feladatot. Egyelőre csak a III légo. körzetben folynak a tanfolyamok, de rövidesen a város többi részében is megkezdődnek a rendszeres kiképzések. A tanfolya-mot végzett házparancsnokok és he-lyettesek kötelessége a tanfolyam el-végzése után a házban vagy házcsop-ortban lakó 14—70 éves személye-ket 6 órás kiképzésben részesíteni, mely kiképzések szintén megkezdőd-tek és a parancsnokok nagy igyeke-zettel és ügyességgel végzik felada-tukat.

Szerezzék be a háztulajdonosok a légtalmi felszereléseket.

Felhívjuk a háztulajdonosok fi-gyelmét arra, hogy akik már megkap-ták az írásbeli felszólítást arra vonat-kozólag, hogy a házukban milyen légtalmi felszereléseket kell besze-rezniök, forduljanak a megrendelés miatt a Légtalmi Ligához (Rákóczi-út 13. I. em.), ahol mindennemű rész-letes felvilágosítást kaphatnak, ár-jegyzéket bocsátunk rendelkezésükre és a legjutányosabban rövid időn be-lül az általunk megrendelt anyagot a rendelőhöz eljuttatjuk. A házcsop-ortokban közösen beszerzendő fel-szerelésekről a kiírt és megállapított százalék arányában kell fizetniök az egyes háztulajdonosoknak, szüksé-ges tehát előbb, hogy kiszámítsuk mekkora összeget tesz ki az összes felszerelés. Mindezekre pontos felvi-lágosítást nyújt a Légtalmi Liga helyi csoportja.

Légtalmi Liga Elnöksége.

Belvárosi mozgóban

Az újonnan felszerelt gépekkel

A nagy riport

büntügyi vigjáték.

Franchot Tone és Ann Sothorn.

Az izgalmas komikum csodálatos keveréke.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
MA MA**Garcia futárja**

Izgalmas kémfilm a kubai-spanyol-amerikai háborúból.

Wallace Berry, Barbara Stanwick.

Pótkép: Pálinkás életmentők. Híradó.

Apolló filmszínházban

Szelezky Zita, Kiss Manyi,
és Latabár bűbajos vigjátéka**Édes ellenfél****HUFFSZKY JÁNOS:****Lapcsizmás Korpela,
a finn határavadász**

Ilyenek finn testvéreink

Ezt a megkapóan szép riportot egyik levelezőnk küldötte, aki most az Ezer Tó országot járja. Olyan képet fest benne a finn katonáról, amely mindnyajunk szívét megdobogtatja.

Valahol Karéliában,
szeptember hó.

(B. L.) Az ösvény, amelyen mentünk, a mocsáron át vezetett, át a sűrűségben, át a végtelen erdőben, amelyen az elszáradt faágak különös fényben csillogtak a földön.

Korpela vezetett bennünket. A finn nyomjáró ismerte a karéliai erdők minden rejtett zugát. Felfelé kunkorodó, hegyesorrú sárga lapcsizmába bújtatott rövid lábú fáradhatatlanoknak látszóttak. Csendben, óvatosan haladt előttünk öreg, átszírosodott hátizsákkal a vállán, — az erdő pedig alattomosan és kísértetiesen vett körül bennünket. Korpela vezetett. Csodálatos érzékkel látta a keskeny ösvény folytatását akkor is, amikor az eltűnt valahol a bokrok sűrűjében és a mi szemünk számára láthatatlanná vált. A finn nyomjáró ismerte a lélekzóró erdő minden apró titkát, tudta: mit jelent a kis mohesomó a lucfenyők és nyírfák ágain és megértette a fák növéseinek különös néma jelbeszédét is.

Hangtalanul haladtunk, jobbra és balra erősen figyelve. Előttem a finn Korpela haladt és ahogyan elnéztem vállának ütemes sülvedését, emelkedését, Vikkari szava jutott az eszembe, amikor az orosz és a finn felderítők járása közti különbségről beszélt. Akkor mondotta Vikkari:

— „Az orosz gyalogol és a sarkára lép. A finnek nem gyalognak, azok

lábujjhegyen szökdécselnek.”

S ebben a szempillantásban láttam Korpelát szökdécselni, könnyedén, mint egy hatalmas macska. Az őriás macska azonban egyszerre megállott. Az egyik fa mögé ugrott, a tavaly téli harcokban zsákmányolt orosz Mausere pillanatok alatt lövésre készen állott a kezében: várt és figyelt. Csend volt mindenütt, csak a vér zakatolt az erekekben. Korpela azután könnyedén megfordult, hangtalanul reánk nevetett: csak egy rénszarvas volt. Tudja az ördög, honnan hallotta meg a finn a rénszarvas nesztelen lépteit, hisz több, mint száz méternyire előttünk keresztelte az utat az állat. Igaz ugyan: Korpela nyomjáró volt, finn határavadász. Ez pedig mindent megmagyarázi:

Az ösvény most már a Senki Földjén haladt. Az őserdők kellős közepén: ellenség és barát titokzatos és alattomos találkozási lehetőségei között.

Milyen hatalmas erdő is volt ez!

Itt csak az erdő állt, csak az erdő uralkodott; az ember úgy elsüllyedt benne, mint tengerben a cseppnyi édesvíz.

Korpela pedig vezetett bennünket. Biztonsággal és célratörően. Másodszor is megállott, lehasalt a fűbe, pillanatokig aggodalmasan figyelt, majd felugrott és lefojtott hangon felrikkoltott: „Hiiiiiii!” A rikoltásra fölünk balra fegyveres finn bukkant fel, cigaretta a szájában, míg kezében lövésre készen állott a puská. Mi pedig könnyű örömet éreztünk, mert tudtuk: jó uton jártunk és célhoz értünk. Célhoz értünk és itt vagyunk: Keränen kapitány felderítő csoportjánál.

Keränen és a sutlogó század

Senki közülünk ezt az éjszakát el nem felejtí egyhamar. Kis erdő részlet. Alacsony, alig megvilágított fatörzsek. Harangvirágok és kék nefelejtsék színe csapott ki a tömör zöld színből. Itt, ott a virradat fényében ködfátyolok usztak a levegőben. Az alacsony, alig megvilágított fatörzsek között pedig, uszó ködfelhők között pedig ott feküdt

Keränen kapitány százada, — több, mint százötven finn, akiknek az volt a feladatuk, hogy a hadosztály oldalát biztosítsák és derítsék fel.

És senki közülünk azt a hangulatot nem felejtí el soha sem, amely a tábort ellepte. Az egymásra nőtt őriási fák között itt emberi alakok ültek, akik cigarettáztak és sutlogtak, amott pedig néhányan a sátorotető alatt éppen mosakodtak, vagy kávét készítettek az alig parázsló, mélyen földbe ásott tűzhely fölött és ezek is, mint a többiek, ha hangot hallattak, ez a hang szinte hallhatatlan sutlogás volt.

Igen! Csak sutlogtak!

Tíz napja cserkésztek már ezek az emberek az erdőben s ha beszélni valójuk volt nagyritkán, hangjukat lefojtották és ha valahová mentek, óvatosan elkerültek minden kis száraz ágat a földön.

Ez volt Keränen kapitány sutlogó százada, amely a hadosztály oldalát biztosította és amely kis felderítő cso-

portokat küldött az ellenség közé. Három, vagy négy emberkéből állottak ezek a kis csoportok, éjszakánként odahagyták a tábor, eltűntek az őserdő tengerében és átkutatták a mocsarakat is. Jóképű, fiatal gyerekek voltak, biztos volt a szemük és a hallásuk éles.

Vikkari kezdett mesélni. Ebben az öreg harcosban a komor, ősz Váina-

möinen leke élt: mindent tudott és mindent elmondott. Kifogyhatatlan öreg mesefa volt ez a ráncosarcú finn harcos, aki sokszor hajnalokba nyuló éjszakákon át mesélgetett a Suomi-fok körüli legendás harcokról. Most is rámutatott az egyik fiatal legényre, aki a tűzhely mellett kavargatta a fekete kávét. Rámutatott és már mesélni is kezdett róla:

„Mert ilyen fickók ezek a finnek!”

— Az a legény részt vett Suomifok harcaiban. Felderítő osztag tagja volt, messze előre kalandozott és az oroszok hirtelen lepték meg. A fiú nem vesztette el lélekjelenlétét, — sapkaellenzőjét a tarkójára tolta, odaállott egy fa mellé. Az egyik bolsevik észrevette. Rákiáltott: „Hallod-e hé!” — és tovább gyalogolt. Azt hitte: a finn is hozzájuk tartozik! Hát ilyen fickók ezek a finnek!”

Aztán tovább mesélt:

— Egyszer egy felderítő csoport ment ki. Eltelt egy nap, két nap, egy hét, két hét, — nem jött vissza senki közülük. Hosszabb idő múlva beszélték az emberek, hogy a mocsár egyik szigetén bolsevikiek telepedtek meg és hogy talán azok fogták el a csoportot. Biztosat azonban senki sem tudott rólok. Egyszer aztán az előőrsknél jelentkezett az egyik halálrészeg tagja az eltűnt csoportnak. Ez elmondot-

ta, hogy a csoport átkutatta a sűrűséget, majd a messzi mocsár környékét derítette fel. Alkonyotát és hideg volt. A mocsár szigete előtt, amely fenyegetően és feketén emelkedett ki a lápból, tüzet kaptak. Valamennyien elesetek. Másfél napja feküdtek már ott, amikor a bolsevikiek óvatosan megközelítették őket. Zsebeiket kiforgatták, aztán odábbálltak. Mint ahogyan mondotam: alkonyati sötétség volt abban az időben mindig. Ilyenkor az erdő még alattomosabb, még csalókébb. A lápot pedig teljesen befődi a ködtenger, amelyből csak a sötét szigetek emelkednek ki. Az alattomos lápon és az alattomos erdőn keresztül kuszva tért vissza a halálra sebesült. Nyolc napon át kuszott, de a finn őrsöket csak elérte. Rengeteg sebből vrézett, de viszatért, jelentette a jelenteni valókat és meghalt! Mert ilyen fickók ezek a finnek!...”

**Helsinkintől Budapestig egy
a gondolat**

Mielőtt továbbvonultunk volna, egy napot pihentünk. A finnek forró kávéval kínáltak bennünket, kétszersülttel, tejjel és vajjal; vendégszeretők voltak és mint mindig, minden pillanatban készek arra, hogy minden kívánságunkat a szemünkből olvassák ki.

Éjjel két óra után az egész század megindult. Elöl Keränen kapitány haladt és két finn harcos. A százados után kis távolságra mi haladtunk és velünk együtt a rádiós különítmény. Addig mentünk, míg az erdő megrikkult és kezdődött a lép. A nap fényes sütött a fejünk fölött, sugaraitól feltámadtak a szuronyok és töltött sorokban csaptak le reánk. Keleten fenyegetően emelkedtek ki a lápból a tundrák, mögöttük pedig a hegyek. Nem messze előttünk vezetett az országút, — onnan a szél szekerek nyikorgásának a hangját hozta felénk. Ott az uton tehát az ellenség haladt! S mi feküdtünk itt az erdei tisztáson, amely belévesztett a lápba, feküdtünk mélyen az elleneséges csapatok közepén, figyeltünk és köszöntöttük az új napot, amely Karéliára és Karélia hatalmas erdeire virradt. Mellettünk pedig jobbról is, balról is, finn bajtársaink feküdték. — Itt is, ott is, sutlogtak valami keveset és ránevettek a német századosra és a magyar ujságróra. Csak sutlogtak, szavaikat nem értetük, de német százados és magyar ujságró, szavak nélkül is megértettük, amit mondani akartak, hogy Helsinkintől Berlinen keresztül Budapestig most valamennyi embernek a szíve ugyanolyan ütetre

ver és hogy valamennyiünk célja ugyanaz. Viesszamosolyogtunk reájuk mi is, — az égboltozaton pedig ebben a pillanatban bukkant fel a nap vörös koronája és mosolygott az is...

Aztán elváltunk Keränen kapitány sutlogó századától. Elváltunk az emberektől, akiket az erdő tengere nem tudott elnyelni. Korpela vezetett bennünket vissza. Vállai ütemesen sülvedtek és emelkedtek szökdécselő járása nyomán. Felkunkorodó orru sárga lappesizmjában fáradhatatlan lábú hangtalanul szökdécseltek, mint ahogy, szökdécselni fognak mindaddig, amíg a karéliai erdők titkát idegen veszélyek fenyegetik!

GYŰJTŐTÁBORBA UTALTAK HÁROM KOLOZSVÁRI LAKOST A CIPŐS BŐRUTALVÁNYOKKAL ÖZÖTT VISSZAÉLÉS MIATT. Kolozsvárról jelentik: Hollóssy-Kuthy Lajos rendőrfőkapitányhelyettes az alábbi hivatalos közleményt adta ki: A magyar királyi rendőrség kolozsvári kapitánysága Gláser Vilmos, Mózes Lajos, és Ajtai Károly kolozsvári lakosokat az ország közellátását veszélyeztető káros gazdasági tevékenység — cipő- és bőrutalványokkal üzött visszaélések miatt — internálta és az internálás tartamára Kolozsvár thj. város területéről kiutasította.

• **MAGYAR LAPOK**“-at.
Kávéházakban és vendéglőkben kérje

Balunkabátok

érkeztek

Harbátz

uridivatüzletébe

Rákóczi-út 1. sz. Tel. 17-01.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekkszámunk száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

IMA AZ EGYHÁZÉRT ÉS A BÉKÉÉRT. Rómából jelentik: XII. Pius pápa látván azt a sok fájdalom és megpróbáltatást, amelyet a mai idők zúdítanak az emberiségre, azt a kívánságát fejezte ki, hogy október hónapban az egész világ katolikusai imahadjáratban könyörögjenek az egyházért és a békéért. A pápa szándékának megfelelően a magyar püspöki kar tagjai elrendelték, hogy egyházmegyéikben az októberi rózsafüzér-ájtatosságot minden templomban erre a szándékra végezzék és erre a papság hívja fel a hívek figyelmét. Több helyen a bíboros hercegprímás által a hádzért és hadbanálló katonákért elrendelt imádság elmondását is októberben ennek az ájtatosságnak keretében fogják elmondani.

HARMINC CSALÁDI HÁZAT ÉPÍTENEK MAKÓN SOKGYERMEKES CSALÁDOKNAK. Makóról jelenti a MTI: A makói népjóléti szövetkezet elhatározta, hogy négyszáz-ezer pengős keretben harminc családi házat építtet arra érdemes sokgyermekes családoknak. A kölcsönt negyven év alatt kell törleszteni. Tizenötezer pengő értékben háziállatokat osztanak ki, ezenkívül szövőfonót és kukoricaszár feldolgozó üzemet létesítenek.

TIZENHATEZER FÜRDŐVENDÉG VOLT AZ IDEN SZOVÁTÁN. Marosvásárhelyről jelenti a MTI: A város idegenforgalmi hivatalának kimutatása szerint ez év június, július és augusztus hónapjában 4670 turista fordult meg a városban. Ugyanebben az időben Szovátát 16.000 fürdővendég kereste fel és összesen mintegy kétfélmillió pengőt költött ott.

UJRAÉPÍTETTEK A HEJŐBÁBAI TEMPLOMOT — AHOL A KORMÁNYZÓ UR ELŐSZÖR LÁTTA MEG A FŐMÉLTÓSÁGU ASZSZONYT. Miskolcra jelenti a MTI: Hejőbába községben vasárnap áldják meg az újraépített római katolikus templomot, melyben több mint harminc évvel ezelőtt először látta meg Kormányzó Urunkat, akkor még haditengerésztszisz, feleségét, a Főméltóságú Asszonyt. A templom időközben megromlott. Amikor a Kormányzó Ur értesült erről, 6500 pengőt küldött a templom újjáépítésére, a Főméltóságú Asszony pedig értékes miseruhát. A templomot Frint kanonok áldja meg.

Kiegészítik a hadiesztendő kedvezményét a Székely Hadosztály tagjaira

A MTI jelenti: A Székely Hadosztályban teljesített szolgálat és az ezzel kapcsolatban elszervedett román elkülönítés (hadifogság) katonai szolgálatnak számít. Amennyiben a szolgálat a három hónapot meghaladja az érdekeltekre, a szolgálatért a hadi esztendő kedvezménye is vonatkozik. Ugyancsak egy hadiévet kell tekintetbe venni a nyugdíj kiszabásánál azoknak, akiknek szolgálatuk nem éri el ugyan a három hónapot, de résztvettek a harcokban, vagy az ellenség előtti magatartásuk következtében megsebesül-

tek vagy hadi viszontagságaik folytán járványos betegséget szenvedve, szolgálatra képtelenné váltak. A Székely Hadosztályban teljesített katonai szolgálat, illetve az ezzel kapcsolatban elszervedett román elkülönítés (hadifogság) idején. Ezidőszert Kratochwill Károly ny. altábornagy, a Székely Hadosztály egyesület elnöke igazolja aláírásával és az egyesület körbélyegzőjével látja el a kiadott igazolványokat. Az érdekeltek ezt az igazolványt megerősítő záradék végett a hadilevel-tárban kell betérjesszék.

Miniszteri rendelet jelent meg a lakások igénybevételeiről

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A belügyminiszter rendeletet adott ki a közszolgálati alkalmazottak lakásszükségletének biztosítása végett egyes városokban és községekben lakások igénybevételeiről. A rendelet a nem hivatalos katonai szolgálatot teljesítő személyek, valamint a közszolgálati alkalmazottak lakásszükségletének biztosításáról szóló kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján elrendeli, hogy a

közszolgálati alkalmazottak és az állam alkalmazotti lakásszükségletének biztosítása céljából, lakások igénybevételeknek az alábbi városokban és községekben: Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Nagyvárad, Szabadka és Zombor törvényhatósági városokban, Beregszász, Beszterce, Csikszerecs, Dés, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szilágysomlyó és Zilah megyei városokban, valamint Nagyszőlős nagyközségben.

Egy elkényeztetett gazdag lány és egy őszinte mérnök szerelmi története a

VÉGRE...!

Főszerepben: Muráti, Páger, Turay, Mály, Bilicsi és a kis Makkai Lacika.

A teljesen átalakított, átépített, modernizált és fővárosi kényelemmel berendezett **Casino Filmszínházban** nyitó díszmúsor.

Megnyitás pénteken este 9 órakor.

A nagyváradai Katolikus Legényegylet megismétli a táncal egybekötött Kis kadét című operettet. Október hó 12-én, vasárnap délután 6 órakor a közönség kívánságára táncal egybekötve ismétli meg a Legényegylet ifjúsága a Kis kadét című 3 felvonásos operettet. Tekintettel arra, hogy az első előadásra sokan nem kaptak meghívót a vezetőség elhatározta, hogy a közönségnek eleget tesz és megismétli a Kis kadét nagyszerű előadását. A mostani táncal egybekötött előadást ötös helyarákkal tartják meg.

ORVOSI HIR. Dr. Kiss Zoltán volt fogászati klinikai orvos, fog-, száj- és állcsontbetegségek szakorvosa katonai szolgálatából hazatérve, rendelését újra megkezdte Hitler Adolf-utca 11. szám alatt. Fogad délelőtt 9-11-ig délután 5-7-ig.

NACIONALIZÁLJÁK AZ OLASZ KORMÁNY ÁLTAL LEFOGLALT ÜZEMEKET. Rómából jelenti a Stefani: Az olasz minisztertanács kedden törvényjavaslatot fogadott el, melynek értelmében mindazokat az üzemeket nacionalizálják, melyeket az állam a háború kitörése óta lefoglalt. (MTI.)

„Bafisa” csempekályhák Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-u. 3. Telefon 17-76. 40-50 % fűtőanyag megtakarítás. 1-2 év alatt önmagát fizeti vissza.
Szerelés - Átrakás - javítás Hardtmuth rendszer!

Pályázatok altiszt és szolgai állásokra. A Hivatalos Lap legutóbbi száma pályázatokat közöl a földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló mezőgazdasági tudományos és kísérleti intézmények altiszt és szolgai személyzetének létszámában betöltésre kerülő II. osztályú altiszt állásokra. Elsőbbségi igénytel bírnak katonai szolgálatot teljesített altisztek, hadirokkantak, vitézek és tűzharcosok. Ezenkívül megfelelő jártasságot kell igazolni a fenti állásokban. Betöltésre kerül ugyancsak azoknál az intézményeknél több kiegészítő szolgai állás. Részletes pályázati feltételeket a Hivatalos Lap 221. száma közöl. Szerkesztőségünk szívesen bocsátja érdeklődők rendelkezésére.

VITÉZ LITTAY ENDRE VEZÉREZREDES A HADÜGYMINISZTER HELYETTESE

A Magyar Távirati Iroda jelenti: **A Kormányzó Ur vitéz Littay Endre vezérezredest, a honvédelmi minisztérium légügyi főcsoportjának főnökét, jelen állása alól való felmentésével, a honvédelmi miniszter helyettesévé nevezte k'**

ELFOGTÁK A NAGYVÁRADAI ÉJSZAKAI BETÖRÉSEK TETTESET. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrség sikeres fogást csinált szerdán a hajnali órákban. Elfogták Dandé Istvánt, a háromszoros kasszafurás hírhedt tettesét, aki az elsötétítés idején követte el sorozatos betöréseit. Dandé már egy hete bujkált a rendőrség elől és végül rendes tanyáján, a temetőben fogták el. Kiskoru társát az ügyesség néhány nappal ezelőtt előzetes letartóztatásba helyezte. Az elfogott kasszafuró kihallgatását ma reggel kezdte meg a rendőrség. Egy dunyhatolvaj cigányt is elfogott szerda éjszaka a rendőrség Kovács Ferenc személyében. Kihallgatására ma kerül sor.

Meghívó. A Biztosító Intézetek Országos Szövetsége 1941. október 3-án délután 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében városunkban is megrendezi a propaganda céljából szokásos biztositási napot. Ebből az alkalomból meghívót bocsátottak ki és ezúton is meghívják az érdeklődőket a díszgyűlésre, melyen a biztosítás életbevágó kérdéseit és szükségességét fogják ismertetni. A díszgyűlésen jelen lesz Gebhardt Domonkos m. kir. kormányfőtanácsos, a Biosz elnöke is, aki ismertetni fogja a biztosítás tudomány összes ágazatait. A belépés díjtalan és a díszgyűlésen mindenkit szívesen látnak.

A nagyváradai törvényszék októberi munkaprogramja. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai törvényszék büntetőtanácsa október hónapban a következő érdekesebb ügyeket fogja tárgyalni: Október 2-3-án az ötös tanács nemzetgyalázási pereket, 6-án súlyos testisértés, 7-én gyilkossági kísérlet, 8-án magánlaksértés, 9-én nemzetgyalázás, 10-én tiltott határátlépés, 13-14. lopás és tiltott határátlépés, 15-én lopás, betörés, 16-án nemzetgyalázás, 17-én a Hottya-tele rablógyilkosság, 18-án sikkasztás és hatósági közeg elleni erőszak, 20-án ardrágítási visszaélések, 21-én légitestély elleni védekezés megszegői, 22-én betörés, lopás, 23-án nemzetgyalázás, 24-én sikkasztási pereket.

Az angol alsóház elé kerül a Man-szigeti lázongás

Stockholmból jelentik: Londoni jelentés szerint a Man-szigeten internált angol facisták lázongása rövidesen az angol alsóház ülésén is szóba kerül. Ismeretes, hogy az internált fascisták szökést kíséreltek meg, melyet hosszasan kísérletet elő. Hetekig tartó munkával 3 méter mélységben 35 méter hosszú alagútát ástak. A kísérletet felfedezték, mert az egyik internált, aki nem vett részt a munkában, a búcsúvacsorán elárulta társait és az őrség az alagútát betemette. (MTI.)

„Pannonia” Grillben
október 1-től
ONDRA MILLY
énekel
Seress Jenő zenekarával

Bérbeadják a piaci húskimérő bódékat

Nagyvárad városgazdasági ügyosztálya 40.954. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad város tulajdonát képező, a Benito Mussolini-téren lévő 1—75-ig számozott, a bérleti szerződések megszüntetése folytán megüresedő piaci kiárúsító barakokat, illetve azokban elhelyezett húskimérő állásokat, valamint az ugyanezen a téren lévő úgynevezett halcsarnokokban elhelyezett borjúhús kimérő állásokat folyó évi november 1-ig terjedő 3 évi időtartamra bérbeadom. Bérleti ajánlatok folyó évi október hó 10 napjának déli 12 órájáig a városgazdasági ügyosztálynál, a gazdasági ügyosztály által rendelkezésre bocsátandó ajánlati űrlapokon nyújtandók be. A bérletre vonatkozó felvilágosítások a hivatalos órák alatt a városgazdasági ügyosztály által megadatnak.

Nagyvárad, 1941. szeptember 29.

Dr SOOS,
polgármester.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— Ma, szerdán este Radnóthy Éva és Dolly Ferenc felléptével a Vigözvegy nagyoperett kerül színre. Lehár Ferenc legszebb muzsikájú operettjét elsőrendű szereposztásban és gyönyörű kiállításban ujtotta fel a Szigligeti színház.

— Csütörtökön délután 4 órai kezdettel, egységes helyárrakkal a Hajduk hadnagya című nagyoperett kerül színre a bemutató előadás elsőrendű szereposztásában. Minden földszinti hely 120 fillér, erkély ülő 60 fillér, álló 30 fillér. Jegyek elővételben már kaphatók.

— Csütörtökön este Barabás Pál legnagyobb sikerű vígjáték ujdonsága a 2000 pengős férfi kerül színre, az idényben utoljára, olcsó helyárrakkal. Moory Lucy, Bartók Julia, Ihász Klára, Sármasz Miklós és Ross Józseffel a főszerepekben.

— Pénteken este premier bérletben mutatja be a színház a budapesti nyári idény legnagyobb sikerű operett ujdonságát a Becskerek menyecskét. A színház igazgatósága pazar kiállításban, teljesen új, eredeti díszletekkel hozza színre az idej színiévad sláger operett ujdonságát. Erdélyi Mihály, a sok és nagyszerű operettek szerzőinek legújabb operettje tele van humorral és vidámsággal, melyet a szereplő művészek ki is használnak, hogy a közönséget állandó derűtségben tartsák. A Becskerek menyecskét Dolly Ferenc főrendező rendezi, főszereplők: Jurik Julcsi, Koltay Aranka, Bartók Julia, Dolly Ferenc, Sármasz Miklós, Solyóssy Imre, Kozma Andor és Berengh Béla. A nagy érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos jegyekről idejében gondoskodni.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: Vigözvegy.
Csütörtökön délután 4 órakor. Hajduk hadnagya.
Csütörtökön este: 2000 pengős férfi.
Pénteken este premier bérletben. Becskerek menyecske.
Szombaton este: Becskerek menyecske.
Szombaton délután 4 órakor: Alteredgő. (Olcsó helyárrakkal.)

SPORT

Szép eredményeket értek el a nagyvárad atléták a debreceni versenyen

Debrecen—Nagyvárad 90—80

Nagy érdeklődés mellett folyt le vasárnap Debrecenben a visszavágó atlétikai verseny, amelyet a debreceniek megérdemelten nyertek meg. A nagyvárad atléták ezen a versenyen is nagy fejlődésről tettek bizonyosságot. Ismét kiválóan szerepelt Kiss és Krupka, továbbá Benyik, Szentgyörgyi, Selmezi, Gáll és Kovács. Oláh Irma most is második lett. Egyébként 6 első, 6 második és 9 harmadik helyezést értek el a váradiaiak. Részletes eredmények a következők:

A részletes eredmény: 100 m: 1. Rátonyi (Debrecen) 11.6 2. Krupka (Nagyvárad) 11.7 3. Fux D 11.8 4. Kovács N 11.9 400 m: 1. Szentgyörgyi N 45.1 2. Fux D 55.5 3. Kovács N 57 4. Bányai D 57.4 800 m: 1. Banyik N 2:06.9 2. Bartha D 2:08.2 3. Szentgyörgyi N 2:10.5 4. Bányai D 2:12 3000 m: 1. Banyik D 9:54.7 2. Kertész D 10:14.2 3. Gál N 10:20 4. Csaba dr D 11:01 110 m gát: 1. Kiss N 16.6 2. Krupka N 16.6 3. Rátonyi D 20 4. Berencz D 22 400 m gát: 1. Kiss N 58.9 2. Krupka N 60.7 3. Turóczy D 72 4. Kiss D 75 Magas: 1. Fux D 165 2. Varga D 165 3. Kiss N 155 4. Gál N 150 Távol: 1. Tóth D 646 2. Rátonyi D 645 3. Krupka N 592 4. Kiss N 550 Rúd: Bodnár D 300 2. Törös D 280 3. Kiss N 270 4. Krupka N 260 Hármast: 1. Tóth D 12.51 2. Jamza N 11.69 3. Bartha D 11.57 4. Gál N 9.87 Súly: 1. Molnár D 13.45 2. Kiss O 12.19 3. Jamza N 11.61 4. Krupka N 11.22 Diszkosz: 1. Molnár D 38.02 2. Ilés D 36.70 3. Jamza N 31.12 4. Lerchner N 27.32 Gerely: 1. Törös D 48.18

2. Krupka N 45.29 3. Tóth D 42.56 4. Jamza N 37.05 Kalapács: 1. Lerchner N 34.23 2. Sándor D 34.05 3. Mészáros D 27.21 4. Jamza ND 22.76 Női számok: 60 m: 1. Gyarmathy D 8.1, kerületi csúcs! 2. Bánk D 8.3 3. Oláh N 8.8 Magas: 1. Gyarmathy D 140 2. Oláh N 135 3. Bánki D 123 Távol: 1. Gyarmathy D 487 2. Bánki D 449 3. Oláh N 389 Pontversenyben: 1. Debrecen 90 2. Nagyvárad 80.

Középiskolai atlétikai verseny az Erzsébetligeti pályán

Vasárnap, október 5-én a Szent László kereskedelmi iskola és a gép-ipari szakiskola között atlétikai verseny lesz a következő számokkal. 100, 400, 1500 méteres síkfutás, magas- és távolugrás, súly- és gerelyvetés és 10x100 méteres váltó.

A verseny visszavágóját október 12-én rendezik meg és a két verseny alapján ítélik oda a kitűzött plakettet. A versenyre nagyban készülődnek a diákok, edzéseknaponta vannak az Erzsébetligeti pályán, délután 6 órától kezdődően. A verseny keretében a dekaton bajnokságra készülő atléták edzésszerű versenyeket rendeznek.

Kedden délután erőnléti edzést tartott a NAC

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délután erőnléti edzést tartott a NAC játékosai Rónay edző. Körözések, rövid rajtgyakorlatok szerepeltek a műsorban, a végén labdát is kaptak a játékosok.

Az edzésről felmentést kapott Molnár, Domján és Kovács II. Mindhármán sérültek. Molnárnak a KAC elleni mérkőzésen szerzett sérülése

ujult ki Szegeden, Molnárnak és Kovács II-nek dagadt a lába Kovács II. vasárnapi játékára aligha számíthat a vezetőség, helyette ott van Fuszek, aki bármikor megfelelően helyettesíti. Molnárnak és Domjának azonban feltétlenül rendbe kell jönniök a vasárnapi WMFC elleni igen nehéz bajnoki mérkőzésig

Szegedi vélemény a NAC—Szeged mérkőzésről

A Szeged vezetősége a NAC elleni eredménnyel elégedett, bár hangoztatják, hogy kis szerencsével a maguk javára dönthették volna el a mérkőzést. Markoviics Szilárd a következőket mondotta:

— Az adott körülmények között az eredménnyel nagyon elégedett vagyok. Teljesen új védelemmel állottunk fel és ez a védelem gól nélkül végzett a nagyhirű váradai csatársorral szemben. Amíg a váradiaknak csak 2—3 gólhelyzetük volt, addig a

szegedi csatárok legalább tíz helyzetet szalasztottak el. Gyuris és Szabó jól megállta a helyét.

Hesser edző így beszél:

— Érdekes mérkőzés volt. A nagyváradai csatársor a mezőnyben szépen játszott, de közvetlen védelmünk nem engedte ezt a csatársort kapu előtt szorozni. Ezt a mérkőzést nekünk meg kellett volna nyerni. A játékosok azonban idegesek voltak. Fennek tulajdoníthatom azt is, hogy Baróti sorsdöntő helyzetben 11-est hibázott.

Debrecenben szerepel vasárnap a Törekvés

A piros-feketék vasárnap elég szépen szerepeltek Gyulán, ahol az ottani AC csapatával játszottak Magyar

Kupa mérkőzést. A mérkőzés eldöntetlenül végződött, így a Törekvés ment tovább. Vasárnap Debrecenben játszanak bajnoki mérkőzést a piros-feketék, amelyre alaposan felkészül a csapat A mérkőzést Boross vezeti.

Nagyvárad

thj, város új utcaelnevezéseivel
megjelent térkép ára:
fekete nyomással 1.60 P
színes nyomással 2.—

Játékvezetőküldés a vasárnapi NB-mérkőzésekre

Ferencváros—Ujvidék: Rónai (Sárosi, Horváth Gy.) SalBTC—Szeged:

Szöke II (Szilvási, Gyurcsik). Elektromos—DiMÁVAG: Harangozó (Kardos, Kunvári). NAC—WMFC: Fedák (Vay, Szabados). Ujpest—Kolozsvar: Székely (Porszáki, Bereczki). Kispest—MÁVAG: Lantos (Fehér, Páldi). Lampart—Gamma: Németh (Ligeti, Pataki). SzVSE—Szolnok: Kékesi (Magyar dr. Dobos).

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Város legszebb helyén, törvényszék közelében kiadó azonnalra különbejáratu nagy utcai üres szoba, kizárólag irodának. Címeket „Október” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazár-épület. 471

Adás-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár használt ruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas arat fizetek használt ruháért. 183

Aranyat, brillianst, ezüstöt magas aron veszek, órák, ákszert javítok. Gyenge István ékszerész, Rakóczi ut 19.

Elutazás miatt, áron alul sürgősen eladó Heringudvaron 6 holdas szőlő. Erdéklődni Popovics ügynökségnél, Szent János-u. 8. 472

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész, Nagyvárad, Rakóczi-ut 6.

Ebédlő, komplett, antik háló, kanapé, 2 ajtós szekrény és más jókárban levő butorok eladók. Lóránffy Zsuzsanna (Nyárfa) utca 7. szám alatt. Ugyanott egy gumikerekű hintó is eladó. 439

Brilliansért, régi ékszerért magas arat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

300—400 literes jókárban levő pálinkafőző üstöt felszereléssel megvételre keres K. Nagy Károly, Bihardiószegen.

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vasárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Allást keres

27 éves sokoldalú keresztény, nős szakács, volt nagyvendéglős portásnak, egyesületbe vagy hasonló állásba ajánlkozik. Övaddékkal, esetleg jobb konyha bérletét átvenné. Címet „Sürgős” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazár-épület.

Allást nyec

Portásfiúnak jó megjelenésű, 14—16 éves, középiskolát járt fiút, 40 pengő fizetéssel, lakás, ruházzal keres Park-szálló. 469

Rikkancsokat fix fizetéssel felvesszünk. Jelekezni a Néplap expedíciós osztályan

Elveszett

Elveszett kis fehér nőtény kutya, nyakán csörgővel. Megtalálót jutalmazom (Zeller Árpád). Telefon 21—49 470

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körítorgógépén, Nagyvárad, Szilagy: Dezső-utca 5. szám.